

Alvorens Siena te verlaten wil ik nog even de aandacht vestigen op een minder bekend werk van Simone Martini, het paneel met den H. Augustinus en vier tafreelen uit diens levensgeschiedenis in de kerk van dien Heilige.

De H. Augustinus zelf is tamelijk stijf, maar interessant is hier de architectuur in de achtergronden van het linker zijpaneel. Vooral merkwaardig goed is hier de perspectief. Giotto heeft nooit zoo duidelijk het naar achteren wegloopen van een straat weergegeven als Simone het in 't onderste paneeltje doet. Ook de poort, in het bovenste, waar men door kijkt is zeer juist geschilderd.

Enkele kunsthistorici schrijven dit werk slechts voor een deel toe aan Simone, anderen stellen het echter geheel en al op zijn naam. Hoe het ook zij, deze prachtige staaltjes van perspectivisch teekenen hebben we ongetwijfeld aan Simone te danken.

Waarschijnlijk ontstond dit werk dan na het verblijf te Assisi.

Het geven van diepte in zijn werk kan de schilder nu inderdaad merkwaardig goed, maar in de gezichten op sommige van zijn stukken is feitelijk een achteruitgang te bespeuren. Niet zoo zeer dat hij slechter schildert, maar hij begint er behagen in te scheppen hevige emoties in de wezenstrekken uit te beelden, zelfs soms daar waar het in 't geheel niet noodig is.

Dit is een eigenschap die niet zoo zeer voortvloeit uit zijn eigen kunstontwikkeling. Hij heeft deze eigenaardigheid overgenomen uit het werk van tijdgenooten, vooral uit dat der Lorenzetti's. En juist daardoor werkt het zoo storend.

Simone's kunstprincipe was feitelijk: schoonheid geven, harmonische schoonheid; en nu breekt hij in zijn latere jaren soms met dit principe.

Tot welk een meesterschap hij echter nog in staat was, wanneer hij geheel volgens zijn eigen natuur te werk ging bewijst ons het schilderij van 1333, de Annunciatie, thans in de Uffizi te Florence.

Wie, die dat museum heeft bezocht is niet getroffen geworden door dat uiterst fijne kunstwerk dat bijna exotisch aandoet tusschen de Florentijnsche schilderijen. Het is als een vreemde orchidee tusschen rozen en leliën.

Er is een subtiele gratie in, die onmiddelijk opvalt. Eenvoudig eenerzijds — niet meer eigenlijk dan die twee figuren op gouden fond — is het aan den anderen kant toch een psychologisch zeer fijne uitbeelding van een gecompliceerd zielsgebeuren. Dat is in het gebaar en in de houding der maagd die ten zeerste ontroerd is door de woorden van den Engel. Slechts de enkele omtreklijnen geven dit reeds aan, het zacht terugwijken van het lichaam, als door een gevoel van schaamte bevangen.

Dit werken met soepele omtreklijnen is een sterk Westersch-Gothisch element. En hoe schoon is toch ook het geheel der teere tinten. Het is